МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції
(10 - 12 квітня 2019 року, м. Одеса)

НТБ ОНАХТ

У збірнику опубліковано матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 10 - 12 квітня 2019 року на базі Одеської національної академії харчових технології.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти»

Редакційна колегія:

Єгоров Б.В.	- ректор Одеської національної академії харчових технологій, д. т. н., професор (голова редакційної колегії)
Трішин Ф.А.	- проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к. т. н., доцент (заступник голови редакційної колегії)
Мардар М.Р.	- проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків, д. т. н., професор
Кананихіна О.М.	- проректор з науково-педагогічної та виховної роботи, соціальних питань, оздоровлення і спорту, к. т. н., доцент
Мураховський В.Г.	- директор Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти, к. ф.-м. н., доцент
Волков В.Е.	- д. т. н., професор кафедри Вищої та прикладної математики
Корнієнко Ю.К.	- директор центру дистанційної освіти, к. ф.-м. н., доцент
Радіонова О.В.	- к. т. н., доцент кафедри Технології вина та енології
Купріна Н.М.	- декан факультету економіки, бізнесу і контролю, к. е. н., доцент
Хобін В.А.	- директор Навчально-наукового центру інформаційних технологій, д. т. н., професор
Сярова А.С.	методист Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти

НТБОНАХТ

Оргкомітет Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

ВСЕУКРАЇНСЬКІ СТУДЕНТСЬКІ ОЛІМПІАДИ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УСПІШНИХ ФАХІВЦІВ

С.В. Котлик

Якість підготовки студентів у вищих навчальних закладах в даний час стає не тільки критерієм оцінки роботи викладачів і всього вишу в цілому, але і важливим фактором залучення абітурієнтів. Адже молода людина захоче вчитися в першу чергу там, де якість навчання забезпечить її гідну професію і гарантоване працевлаштування.

Слід зазначити, що зараз найважливішим компонентом для вдосконалення якості підготовки компетентних фахівців є участь студентів в змагальних заходах. До їх числа відносять: студентські олімпіади, професійні конкурси, хакатони, турніри, фестивалі і багато іншого.

Нерідкі випадки, коли випускники вишу за успіхами своєї професійної діяльності розташовуються в іншому ранговому порядку, ніж це було під час навчання. Зазначена проблема пояснюється в першу чергу тим, що успіхи в практичній діяльності визначаються не тільки академічної оцінкою отриманих знань, а й цілим рядом інших показників, які в навчальному процесі часто не реалізуються.

У сучасному освітньому світі одним з важливих факторів, який сприяє розвитку у молодих людей творчих здібностей, уміння швидко реагувати на виниклі професійні проблеми, є саме конкурси та олімпіади з дисциплін та спеціальностей.

Студентські олімпіади - це змагання, що носять переважно предметний характер. Вони підрозділяються на предметні олімпіади та олімпіади за профілем (спеціальностями). Також олімпіада може бути як командна, так і в індивідуальному заліку. Олімпіадне середовище дозволяє моделювати ситуації, розвиваючі готовність до прояву творчих здібностей в умовах жорстких обмежень і відповідальності за кінцевий результат.

Якщо у студента вийде внести свій вклад в значимі досягнення свого вишу або міста, це - почесно і заслуговує на повагу. Важливі не тільки участь, а й, особливо, перемоги в олімпіадному змаганні - вони створюють той позитивний імідж вишу, без якого в даний час складніше співпрацювати, залучати інвестиції, показувати свій потенціал.

Участь в цих заходах дозволяє студентам підкреслити свій соціальний статус. Студенти пишаються досягнутим результатом, підтвердженням є факт демонстрації в соціальних мережах нагород і дипломів, фото з заходів.

НТБ ОНАХТ

Слід зазначити, що олімпіада є засобом особистісного розвитку не тільки студентів. Вона створює умови для професійного зростання викладачів, які беруть участь в її підготовці і проведенні. Спільна діяльність в ході підготовки до олімпіади забезпечує взаємодію між викладачами та студентами, встановлення особистісного контакту, сприяє передачі і закріпленню професійного досвіду. У нашій академії така взаємодія здійснюється в наукових предметних гуртках та групах з підготовки до олімпіад. І те й інше оформляється наказами по академії.

Кількість студентів, які посіли призові місця в ОНАХТ в 1 турі олімпіад з дисциплін в 2017 і 2018 роках, представлена нижче:

У 2017 році:

- І місце - 64 студента;
- ІІ місце - 69 студентів;
- ІІІ місце - 84 студента.

У 2018 році:

- І місце - 73 студента;
- ІІ місце - 72 студента;
- ІІІ місце - 89 студентів.

Активізація олімпіадного руху в академії не могла не позначитися на результатах виступів наших студентів на Всеукраїнському рівні. У таблиці 1 показані перемоги наших студентів на Всеукраїнських олімпіадах з 2005 по 2018 рік. Очевидно, що з кожним роком число перемог зростає, а з ними зростає і популярність вишу. Ці перемоги відображаються як у вигляді збільшення уваги до нашої академії з боку абітурієнтів, так і у вигляді підвищення позиції вишу в різних рейтингах.

Рік	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
І місце	-	-		-	-	1	2	1	1	1	2	4	5	7	9
ІІ місце	-	1		1	2	1	3	1	-	-	1	2	6	3	5
ІІІ місце	-	-		2	-	1	2	2	3	3	2	4	2	4	1
Всього призерів	0	1	0	3	2	3	7	4	4	4	5	10	13	14	15

Таблиця 1. Перемоги наших студентів на Всеукраїнських конференціях з 2003 по 2018 рік

Нижче наведені конкретні дисципліни і напрямки, за якими були здобуті результативні перемоги в 2017-2018 роках:

- Зі спеціальності «Енергомашинобудування»;
- З дисципліни «Цивільний захист»;
- З дисципліни «Безпека життєдіяльності»;
- Зі спеціальності «Готельно-ресторанна справа»;

НТБ ОНАХТ

- Зі спеціальності «Автоматизація і комп'ютерно-інтегровані технології»;
- Зі спеціальності «Харчові технології» (Технологія питної води та водопідготовки харчових виробництв);
- В Міжнародному мовно-літературному конкурсі ім. Т.Г. Шевченка;
- З дисципліни «Основи охорони праці»;
- З дисципліни «Екологічна безпека»;
- З дисципліни «Гідравліка»;
- З дисципліни «Інформатика»;
- Зі спеціальності «Програмування».

Цікаво, що в популярному рейтингу ВНЗ ТОП-200 інтегральний показник складається з трьох складових: «Оцінка якості науково-педагогічного потенціалу», «Оцінка якості навчання», «Оцінка міжнародного визнання». Точна методика розрахунку показників ніде не приводиться, але цікаво поєднати графіки перемог наших студентів на олімпіадах і зміну показника «Оцінка якості навчання» для нашої академії по рокам (рис. 1). Мабуть, не зовсім очевидно, що вони безпосередньо відповідають один одному, але кореляція в наявності.

Рисунок 1. Ілюстрація кореляції графіку перемог та показника «Оцінка якості навчання»

Такі перемоги забезпечили нам присутність на вершині рейтингу призових місць студентів в місті і країні: в 2018 році за загальною кількістю отриманих перемог наші студенти вивели ОНАХТ на **друге** місце серед закладів вищої освіти Одеського регіону, **на 9 місце** серед технічних закладів

НТБ ОНАХТ

вищої освіти України та на **19 місце** серед усіх закладів вищої освіти нашої держави. Також за кількістю перших місць **3 місце** серед технічних закладів вищої освіти і **4 місце** серед усіх закладів вищої освіти нашої держави.

Наша академія не тільки показує високі результати на Всеукраїнських олімпіадах, а й виступає майданчиком для проведення багатьох з них. Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України ОНАХТ була визначена як базовий навчальний заклад для проведення ІІ етапу Всеукраїнської студентської олімпіади за наступними спеціальностями:

- зі спеціальності «Харчові технології» (Технології питної води та водопідготовки харчових виробництв);
- зі спеціальності «Енергетичне машинобудування» (Холодильні машини та установки);
- зі спеціальності «Готельно-ресторанна справа»;
- зі спеціальності «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»;
- з дисципліни «Робототехніка;
- для проведення фіналу для переможців ІІ етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з програмування.

Кілька слів про розвиток олімпіадного руху в інституті Комп'ютерних систем і технологій «Індустрія 4.0». Кафедри інституту зі своїми студентами беруть участь у багатьох олімпіадах зі своїх дисциплін і напрямів. Окремо слід відзначити ті змагання Всеукраїнського рівня, які кафедрами проводяться безпосередньо в стінах нашої академії. Такі змагання не тільки піднімають престиж академії, сприяють підвищенню її популярності в освітньому середовищі всієї України, а й показують багатовекторність її спеціальностей.

Всеукраїнська олімпіада з програмування за версією ICPC серед вишів другого дивізіону проводиться в нашій академії вже 4 роки поспіль. Це масштабне змагання збирає щорічно сотні студентів і керівників команд зі всієї України, які не тільки борються за призові місця, а й знайомляться з нашим вишем, з Одесою.

Для участі в фіналі Олімпіади в ОНАХТ зазвичай подають заявки більш 200 учасників з Києва, Житомира, Миколаєва, Вінниці, Львова, Харкова, Кропивницького, Дніпра, Хмельницького, Чернівців, Одеси. До нас їдуть команди навчальних закладів І-ІV рівнів акредитації (університети, академії, інститути), також шкільні команди і учасники з коледжів. Студенти ІТ-спеціальностей нашої академії щорічно з успіхом долають усі перешкоди на шляху до фіналу і борються за перемоги, що показано нижче:

- **2016** рік абсолютні переможці - наша команда **C++In14days**, в складі: Пройденко Олександр, Шановська Богдан, Латишев Андрій, ця ж команда завоювала І місце в групі технологічних (природних) ВНЗ; ІІІ місце в групі технологічних ВНЗ зайняла ще одна команда нашої академії **ONAFT_Third_Wheel**, в складі: Бодня Олександр, Стукаленко Анна, Богданов Артем.

НТБ ОНАХТ

- **2017** рік - ІІ місце отримала наша команда - **ONAFT_C++In14days** у складі: Шановського Богдана (363 гр.), Стукаленко Анни (363 гр.), Тодорова Івана (521 гр.);

- **2018** рік - наша команда **ONAFT_NewCommersInIT 2.0** у завзятій боротьбі зайняла призове ІІІ місце в групі природничих вузів!

У 2018 році в ОНАХТ було вперше проведено фінал Всеукраїнської олімпіади з спеціальності «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології», в якій взяли участь 59 учасників з 19 закладів вищої освіти України, які показали достатньо високі результати при виконанні теоретичних та практичних завдань. 18 вузів надіслали команди бакалаврів, 11 вузів - команди магістрів. Фінал настільки представницької олімпіади по автоматизації в ОНАХТ проводився вперше, тому його підготовка проводилася особливо ретельно, із залученням досвіду вишів, які раніше проводили такі змагання. Переможцями стали серед інших студенти Одеської національної академії харчових технологій, по групі магістрів Ємельянов Олег, по групі бакалаврів Драндар Андрій.

Команда нашої академії взяла участь в олімпіаді «Мехатроніка в машинобудуванні». У 2018 році олімпіада проводилася 19 листопада у КПІ ім. Ігоря Сікорського, який займає лідируючі позиції в підготовці студентів в цьому напрямку. В ній взяли участь 19 команд (близько 60 студентів) з 15 університетів України. ОНАХТ представляли студенти факультету КСтаА Анастасія Градинар (3 курс), Євген Заславський (3 курс), Сергій Ковтун (4 курс). За умовами проведення олімпіади переможцями вважаються команди, які займають перші шість місць в командному заліку і входять в десятку кращих в особистому заліку. Наша команда посіла почесне 5 місце, а в індивідуальному заліку Юрій Дронов увійшов в «десятку найсильніших у країні».

У 2018 році наша академія з успіхом приймала фінал олімпіади з дисципліни «Робототехніка» ***Odessa Roborace 2018***, в якій взяли участь 32 команди з 19-ти університетів з усіх куточків України. Roborace - це проект робототехнічних змагань машинок, що розробляється і просувається Брестським державним технічним університетом та Асоціацією Робототехніки в Україні. Турніри Roborace проводяться кілька разів на рік, кожен раз в новому місті. Перші кроки до успіху у Roborace зробили на початку 2018 року студенти факультету Комп'ютерних систем і автоматизації Градинар Анастасія, Заславський Євген, Ковтун Сергій, Іванов Володимир і Баранов Сергій, які вже в квітні 2018 року прийняли участь в гонках, що проходили в Харкові та Одесі. А вже у Львові 17 жовтня 2018 року за Кубок Львівської політехніки наша команда зайняла ІІ місце, випередивши іменитих суперників із технічних університетів.

Окреме місце займають проведення змагань з створення комп'ютерних ігор - Хакатони. Такий всесвітній конкурс проводиться раз на рік, причому в нашій країні - на п'яти майданчиках. Інтерес до цього конкурсу величезний -

НТБ ОНАХТ

він одночасно проводиться в 102 країнах світу, його учасники за 48 годин повинні зробити комп'ютерну гру на задану тему. Наша академії вже двічі проводила такий конкурс - Global Game Jam зі спонсорською допомогою від IT-фірм UNITY 3D і UBISOFT.

Команди, складені в тому числі і з наших студентів, досягли вражаючих успіхів в таких Хакатонах, їх досягнення представлені нижче:

- **2017 рік** - команда з представників академії зайняла IV місце в загальному заліку в Україні;
- **2018 рік** - команда одеситів, в тому числі з нашими студентами, посіла І місце на локації в Одесі, а команда магістрів кафедри Комп'ютерної інженерії - ІІІ місце в Україні;
- **2019 рік** - минулорічні випускники академії зайняли ІІ місце на локації в Одесі, гра dom, яка зроблена на хакатоні в Одесі, зайняла І місце в глобальній грі Україні 2019!

На хвилі уваги до Хакатону по створенню комп'ютерних ігор вдалося провести наше академічне змагання - GameDave Open Cup Odessa, яке замислювалося як міський захід, але перетворилося на подію всеукраїнського масштабу. Цей відкритий Одеський чемпіонат зі створення комп'ютерних ігор зібрав більше 40 представників з усієї України. Ці змагання можна вважати підготовкою для участі у Всесвітньому Хакатони зі складання комп'ютерних ігор.

Однак в Хакатоні може брати участь будь-який бажаючий, в тому числі професійні команди розробників ігор, з якими студентам важко змагатися. Завдяки організаційним успіхам в проведенні таких змагань наша академія має намір звернутися в Міністерство освіти і науки для того, щоб ініціювати проведення на базі нашої академії Всеукраїнської студентської олімпіади зі створення комп'ютерних ігор.

Ми надаємо майданчики не тільки для студентських заходів, але і для школярів. Другий рік поспіль ми проводимо обласну шкільну олімпіаду з інформаційних технологій. Вони збирають кращі уми області 8-11 класів, які цікавляться IT.

Цікаво простежити подальшу долю учасників такої олімпіади з інформаційних технологій (це легко зробити за допомогою програми vstup.info, яка реєструє подачу заяв і вступ до вищих навчальних закладів України). З минулорічних одинадцятикласників, які взяли участь в змаганнях в ОНАХТ - 21 особа, більшість зв'язали свою подальшу долю з IT (мабуть, це карма), двоє переможців продовжили навчання за кордоном, є учасники, що вступили на бюджет (!) в університет ім. Т.Г. Шевченка, Київський політехнічний, Києво-Могилянську академію, Харківський політехнічний, Одеський університет і Одеський політехнічний. Четверо, це майже 20%, подавали в тому числі документи в ОНАХТ, правда, на навчання вступили тільки 2 людини.

У 2019 року нашої академії довірили провести Всеукраїнську шкільну олімпіаду з інформатики. Подібний захід не проводилося в Одесі з 2001 року.

НТБ ОНАХТ

Колективи кафедри Інформаційних технологій та кібербезпеки і відділу програмного забезпечення та комп'ютерного сервісу ОНАХТ з честю впоралися з організаційними і технічними проблемами, які стояли перед організаторами олімпіади. На олімпіаду приїхало 129 школярів практично з усіх областей України, з членами журі (20 осіб), з представниками оргкомітету і наставниками команд кількість гостей перевалило за цифру 200. Всі вони залишилися задоволені технічним оснащенням обчислювального центру, гостинністю господарів і умовами проведення цього масштабного змагання.

Таким чином, олімпіади є ефективним засобом формування знань, умінь і навичок студентів, необхідних для їх особистісного та професійного самовизначення. Олімпіади стимулюють і мотивують особистий і інтелектуальний розвиток молодого покоління, підтримують обдаровану молодь, розвивають і підтримують інтерес студентів до пізнавальної діяльності.

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ (НА ПРИКЛАДІ КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ М. ЛІЛЛЬ, ФРАНЦІЯ)

І.С. Калмикова

Напрям інновацій в освіті Католицького університету Лілля з 2012 року очолює професор Жан-Шарль Каілієз (Jean-Charles Cailliez), директор школи дизайну HEMiSF4iRE.

Школа дизайну HEMiSF4iRE - це спільна платформа факультету дизайну Католицького університету Лілля, яка стимулює творчу активність і допомагає ефективно впроваджувати інновації. HEMiSF4iRE використовує методи дизайнерського мислення для підтримки підприємництва, освітніх інновацій, творчих пошуків, міжнародних досліджень.

Інновації в освіті спрямовані на створення та зміцнення інноваційних екосистем. Інноваційна стратегія університету полягає в тому, що вона не відділяє педагогічні інновації від інновацій у сфері підприємництва та досліджень, або від міжнародних перспектив інноваційних екосистем. Це системний та інтегрований підхід до інновацій, в якому всі (вчителі, дослідники, студенти, адміністративні працівники, підприємці, менеджери, власники бізнесу тощо) запрошуються до спільної роботи в різних областях (педагогіка, дослідження, підприємництво) - тут присутній більш трансдисциплінарний, ніж міждисциплінарний підхід.

HEMiSF4iRE вивчає вплив педагогічних інновацій, заснованих на залученні студентів до активного навчання (перевернута аудиторія, реверсні класи, навчання, засноване на проектах, електронне навчання, гейміфікація). Гейміфікація - це застосування типових елементів гри (наприклад, змагання з іншими, дотримання правил гри) до інших сфер діяльності.

НТБ ОНАХТ

ЗМІСТ

Всеукраїнські студентські олімпіади як відображення якісної підготовки майбутніх успішних фахівців
С.В. Котлик…….……..…… **3**
Міжнародний досвід інноваційних освітніх технологій (на прикладі Католицького університету м. Лілль, Франція)
І.С. Калмикова…….……..…….. **9**
Компетентності з сенсорного аналізу у сучасних фахівців: світовий стан та перспективи в Україні
О.Б. Ткаченко, Ф.А. Трішин, О.О. Тітлова, О.В. Радіонова, Н.В. Каменева……..… **12**
Реформування вищої освіти як основи інноваційного розвитку
В.В. Немченко, Г.В. Немченко……..……... **14**
Деякі аспекти маркетингової складової сучасної бібліотеки
І.І. Зінченко, М.С. Шошина……..……... **15**
Дипломне і курсове проектування у формуванні готовності випускників до інноваційної діяльності
Т.Є. Лебеденко, В.Ю. Толстих, Н.Л. Карацуба, Г.В. Коркач……..… **16**
Активізація пізнавальної діяльності як спосіб забезпечення академічної доброчесності
А.П. Левицький, А.П. Лапінська, Н.В. Хоренжий…….……... **19**
Методика підготовки студентів до Всеукраїнських студентських олімпіад з дисциплін на кафедрі БЖД
В.І. Булюк, В.М. Лисюк……..……... **20**
Науково-методичне забезпечення дисциплін кафедри Безпеки життєдіяльності
О.О. Фесенко, В.М. Лисюк, З.М. Сахарова……..……..……... **21**
Проектна методика навчання іноземних мов: історія і сучасність
О.С. Зінченко, С.Я. Маслова, А.В. Руда…….……..……... **24**
Система вищої освіти України очима сучасних випускників
О.О. Коваленко……...……..……... **25**
Культура вільного часу студентів як чинник успішної навчальної діяльності
М.Л. Орлова……..……... **26**
Методичне забезпечення мікробіологічного блоку дисциплін на кафедрі Біохімії, мікробіології та фізіології харчування ОНАХТ
А.В. Єгорова, Л.В. Труфкаті, О.О. Килименчук……..…. **29**
Деякі особливості складання методичних вказівок
С.О. Воінова……..……... **30**
Вплив компенсації реактивної потужності на економію електроенергії
П.М. Монтік, Є.П Штепа……..……..……... **32**
Методичні аспекти виконання випускної роботи бакалаврів спеціальності «Облік і оподаткування»
Г.О. Ткачук, Л.В. Іванченкова, Л.Б. Скляр…….……..……... **34**

НТБ ОНАХТ